

ÖZEL SEKTÖRE YÖNELİK AR-GE ve YENİLİK DESTEKLERİ

Yönetici Özeti:

Desteğin Adı	Kamu Kuruluşu
*Teknoloji Geliştirme Bölgeleri	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı - Sanayi Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Uygulaması Maliye Bakanlığı - Gelirler Genel Müdürlüğü işbirliği ile yapılmaktadır.
*Sanayi Tezleri Programı (SAN-TEZ)	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı - Sanayi Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü
*Teknoloji Geliştirme ve Yenilik Destekleri - Teknoloji Araştırma ve Geliştirme Desteği - Sınai Mülkiyet Hakkı Desteği *Kalite Geliştirme Destekleri *TEKMER/DTİ Programı *Yeni Destek Modelleri - Başlangıç Sermayesi Desteği - İş Geliştirme Desteği	Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB)
*Hezarfen Projesi *Patent Teşvikleri	Türk Patent Enstitüsü
*Ar-Ge Faaliyetleri için Vergi İndirimi	Maliye Bakanlığı (Gelirler Genel Müdürlüğü) TÜBİTAK-TEYDEB'in teknik desteğiyle yürütülmektedir.
*Ar-Ge Yatırımları için Devlet Desteği	Hazine Müsteşarlığı (Teşvik ve Uygulama Gen. Md.) TÜBİTAK-TEYDEB işbirliği ile yürütülmektedir.
*Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı (Ar-Ge Yardımı) *EUREKA Sanayi Ar-Ge Ağı Desteği *Proje Pazarları *2007 Yılında Yürürlüğe Girecek Destekler - KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı - Teknoloji ve Yenilik Odaklı Girişimleri Destekleme Programı	TÜBİTAK 'ın kendi kaynakları ve DTM'nin DFİF kaynakları, TÜBİTAK- TEYDEB tarafından kullanılmaktadır. TÜBİTAK - Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Başkanlığı (TEYDEB)
*Sanayi Farkındalık Programı *KOBİ Saha Ziyaretleri *Türk Sanayisiyle Yürütülen Eşgüdümlü Çalışmalar *Finansal Konuların Yönetiminde Destek *AB Çerçeve Programları Proje Önerisi Özendirme Ödülü Programı *AB Çerçeve Programları Proje Geliştirme Amaçlı Seyahat ve Toplantı Desteği Programı	TÜBİTAK Avrupa Birliği Çerçeve Programları (AB ÇPM) Müdürlüğü Ulusal Koordinasyon Ofisi
*Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği Ağları ve Platformları Kurma Girişimlerini Destekleme Programı (İŞBAP) *Patent Teşviği	TÜBİTAK- Araştırma ve Destek Programları Başkanlığı (ARDEB)

*Konuk Bilim İnsanı Destekleme Programı	TÜBİTAK-Bilim İnsanı Destekleme Daire Başkanlığı (BİDEB)
*Projeler *Endüstriyel Ortaklık Programı	TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi
*Ar-Ge Proje Destekleri – Teknoloji Geliştirme Projeleri Desteği (DTM-DFİF %75, TTGV %25) – Ticarileştirme Projeleri Desteği – Ortak Teknoloji Geliştirme Desteği	TTGV DTM'nin DFİF kaynakları ve TTGV'nin kendi kaynakları kullanılmaktadır.
*Teknoloji Girişimcilik Destekleri - Ön Kuluçka Destekleri - Risk Paylaşımı Destekleri - Başlangıç Sermayesi Destekleri	TTGV TTGV'nin kendi kaynakları kullanılmaktadır.

SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI DESTEKLERİ

TEKNOLOJİ GELİŞTİRME BÖLGELERİNDE SAĞLANAN DESTEKLER

Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca üniversiteler, araştırma kurum ve kuruluşları ile sanayinin işbirliği sağlanarak ülke sanayinin uluslararası rekabet edebilir ve ihracata yönelik bir yapıya kavuşturulması maksadıyla teknolojik bilgi üretmek, üründe ve üretim yöntemlerinde yenilik geliştirmek, ürün kalitesini veya standardını yükseltmek, verimliliği artırmak, üretim maliyetlerini düşürmek, teknolojik bilgiyi ticarileştirmek, teknoloji yoğun üretim ve girişimciliği desteklemek, küçük ve orta ölçekli sanayicilerin yeni ve ileri teknolojilere uyumunu sağlamak, Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulunun kararları da dikkate alınarak teknoloji yoğun alanlarda yatırım olanakları yaratmak, araştırmacı ve yüksek vasıflı kişilere iş imkanı yaratmak, teknoloji transferine yardımcı olmak ve yüksek/ileri teknoloji sağlayacak yabancı sermayenin ülkeye girişini hızlandıracak teknolojik altyapıyı sağlamak amacıyla hazırlan 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu 06 Temmuz 2001 tarih ve 24454 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Ağustos 2006 itibarıyla toplam 23 adet Teknoloji Geliştirme Bölgesi kurulmuş olup bunların 14 adedi faaliyete başlamış bulunmaktadır.

Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde sağlanan destekler şunlardır:

I. Bölgelerin İşletilmesinden Sorumlu Yönetici Şirketlere Verilen Destekler;

Bölgelerin kurulması için gerekli arazi temini, alt yapı ve idare binası inşası ile ilgili giderlerin yönetici şirketçe karşılanamayan kısmı, yardım amacıyla bütçe imkânları ölçüsünde Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca karşılanmaktadır.

Ayrıca, yönetici şirketler, kanunun uygulanması ile ilgili işlemlerde her türlü vergi, resim ve harçtan muaf tutulmakta olup, teknopark işletme faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlar da 31.12.2013 tarihine kadar vergiden müstesnadır.

Yönetici şirketin Kanunun uygulanması ile ilgili işlemlerde her türlü vergi, resim ve harçtan muaf tutulabilmesi için; yönetici şirketin kuruluşunu gerçekleştirerek tüzel kişiliğinin Ticaret Sicil Gazetesinde ilanından sonra Maliye Bakanlığına başvuruda bulunması gerekir.

Bakanlık bütçesine konulan ödenek miktarı kesinleştikten sonra, 4691 Sayılı Yasanın Uygulama Yönetmeliğinde öngörülen işlemleri tamamlayarak inşaat imalatlarına ait hak edişlerini gönderen Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde gerçekleştirilen imalatlara ilişkin inceleme ve değerlendirme yapılmasını takiben, bütçe imkanları çerçevesinde ödenek kullandırılmaktadır.

II. Bölgelerde Yer Alan Ar-Ge Firmalarına Verilen Teşvik ve Destekler;

Bölgede faaliyet gösteren gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, münhasıran bu bölgedeki yazılım ve Ar-Ge' ye dayalı üretim faaliyetlerinden elde ettikleri kazançları ile bölgede çalışan araştırmacı, yazılımcı ve Ar-Ge personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri 31.12.2013 tarihine kadar vergiden müstesnadır.

Bu süre içerisinde münhasıran bu bölgelerde geliştirilerek üretilen ürünlerin satışından elde edilen kazançlar da katma değer vergisinden müstesnadır.

III. Bölgelerde Öğretim Üyelerine Sağlanan Teşvikler;

Bölgede görevlendirilen öğretim üyelerinin bölgede elde edecekleri gelirler üniversite döner sermaye kapsamı dışında tutulduğu gibi, öğretim üyeleri üniversite yönetim kurulunun izni ile yaptıkları araştırmaların sonuçlarını ticarileştirmek amacı ile bu bölgelerde şirket kurabilir, kurulu bir şirkete ortak olabilir veya bu şirketlerin yönetiminde de görev alabilir.

Bölgede muafiyet ve vergi indirimlerinin uygulanması ile ilgili işlemler Maliye Bakanlığının ilgili mevzuatlarına tabidir.

Bölgede Muafiyet ve Vergi İndirimlerinin Uygulanmasına İlişkin Esaslar

Bölgede yer alan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, münhasıran bu bölgedeki yazılım ve Ar-Ge'ye dayalı üretim faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlarının gelir ve kurumlar vergisinden müstesna tutulabilmeleri için Maliye Bakanlığına başvuruda bulunmaları gerekir. Bu başvuruya yönetici şirketten alınan ve söz konusu vergi mükelleflerinin Bölgede yer aldığını ve mükelleflerin faaliyet alanlarını gösteren belge de bilgi için eklenir.

Bölgede çalışan araştırmacı, yazılımcı ve Ar-Ge personelinin bu görevleri ile ilgili ücretlerinin her türlü vergiden istisna edilmesi için; ilgili girişimcilerin, kurum veya kuruluşların Bölgede istihdam ettikleri tüm araştırmacı, yazılımcı, Ar-Ge personelinin listesini, Ar-Ge projelerindeki görev tanımlarını, nitelik ve çalışma sürelerini aylık olarak belirleyip yönetici şirkete onaylatmaları ve aylık olarak Maliye Bakanlığına beyanda bulunmaları gerekir.

Bölge içinde yer alan Teknoloji Geliştirme Merkezlerinde KOSGEB tarafından desteklenen girişimciler de Kanunun sağladığı muafiyetlerden yararlanırlar.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından Teknoloji Geliştirme Bölgelerine Sağlanan Destekler

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından bugüne kadar Teknoloji Geliştirme Bölgelerine

- 2004 yılında 3.000.000,- YTL,
- 2005 yılında 3.500.000,- YTL,
- 2006 yılında 7.999.000,- YTL

olmak üzere toplam 14.499.000 YTL ödenek kullanılmıştır.

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri için Bakanlığın 2007 yılı bütçesine ise 6.9 Milyon YTL ödenek konulmuştur.

SANAYİ TEZLERİ (SAN-TEZ) PROGRAMI

PROGRAMIN AMACI:

Bu destekleme programı, üniversite-sanayi işbirliğinin kurumsallaştırılması ve üniversitelerimizde yapılan bilimsel çalışmaların ticarileştirilerek ülkemize katma değer yaratacak, uluslararası pazarlardaki rekabet gücünün artırılmasına katkı sağlayacak yeni ürün ve/veya üretim yöntemlerinin geliştirilmesi, mevcut üründe ve/veya üretim yönteminde yenilik yapılması amacıyla sanayinin ihtiyaçları doğrultusunda belirlenecek yüksek lisans ve/veya doktora tez çalışmalarının seçilmesi, desteklenmesi amacıyla başlatılmıştır.

SAN-TEZ Programı Destekleme Yönetmeliği 09.09.2006 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş olup, SAN-TEZ projeleri 2006 yılından itibaren Bakanlığımızca desteklenmeye başlanmıştır.

SAN-TEZ kapsamında 2006 yılında 41 adet proje başvurusu yapılmış, bu projelerden **17 adedi desteklenmeye uygun bulunmuştur.**

2007 yılının 1. Döneminde ise 24 üniversiteden 82 proje başvurusu yapılmıştır. Bu projelerle ilgili ön değerlendirme çalışmaları devam etmekte olup, proje değerlendirme panelleri 2007 Şubat ayının ikinci yarısında yapılacaktır.

SAN-TEZ PROJESİ ülkemizde çok yeni bir uygulama olmakla birlikte üniversite ve sanayi çevrelerinden büyük ilgi görmüştür.

PROGRAMIN HEDEFLERİ:

1. Üniversite-sanayi-kamu işbirliğini kurumsallaştırmak,
2. Katma değeri yüksek, teknoloji tabanlı ürün ve üretim yöntemlerinin geliştirilmesini destekleyerek ülkemizin dünya pazarında rekabet gücünün yükseltilmesine yardımcı olmak,
3. KOBİ'lerin teknoloji ve Ar-Ge kültürü edinmelerini sağlamak,
4. Özellikle, sanayimizin %98'ini oluşturan ve halen geleneksel üretim yöntemi ile çalışmaya devam eden KOBİ'lerimizi teknolojik ürün ve üretim yöntemlerini kullanmaya cesaretlendirmek,
5. Bu işletmelerin kendi öz varlıklarıyla gerçekleştiremeyecekleri Ar-Ge, teknoloji ve inovasyona yönelik çalışmalarının hem üniversite hem de devlet desteği ile gerçekleştirilmesini sağlamak,
6. Üniversitede yapılan akademik bilginin ticarileşmesini sağlamak,
7. Akademisyenler ve üniversite mezunu gençler arasında şirketleşme kültürünü yaygınlaştırarak yenilikçi yeni şirketler doğmasını sağlamak,
8. Üniversitelerde doktora veya yüksek lisans programlarında öğrenim gören öğrencilerin tez konularının KOBİ'ler tarafından talep edilen, imalat sanayine yönelik yeni teknolojilere dayalı ürün, üretim yöntemi ve Ar-Ge tabanlı ihtiyaçlarına yönelik olarak belirlenmesini sağlamak,

9. Bu projelerde daha fazla sayıda yüksek lisans ve doktora öğrencisinin desteklenmesini sağlayarak nitelikli eleman sayısının artırılmasına yardımcı olmak ve
10. Bu projelerde çalışan tez öğrencilerinin ileride bu firmalarda Ar-Ge personeli olarak istihdam edilmesinin önünü açmaktır.

PROGRAMIN KAPSAMI:

Bu program, ülkemizdeki sanayi ve üniversite işbirliğinin güçlendirilmesi, sanayimizde teknoloji ve Ar-Ge kültürünün yaygınlaştırılması ve buna bağlı olarak ileri teknoloji ürün ve üretim yöntemleri geliştirip pazarlayarak ülkemizin uluslararası pazarlardaki rekabet gücünün artırılması ve kalıcı kılınması amacıyla, özellikle küçük ve orta ölçekli sanayicinin ileri teknoloji uygulamasına yönelik taleplerinin, üniversite-sanayi-kamu işbirliği ile yürütülecek, araştırma, geliştirme ve yenilikçilik çalışmaları ile karşılanmasını ve bunların sonuçlarının ticari maksatla ürün, hizmet veya teknolojiye dönüştürülmesini içeren ve ortaklarından en az biri sonuçları ticari uygulamaya dönüştürecek gerçek veya tüzel kişi olan projeleri kapsamaktadır.

PROJELERE SAĞLANACAK DESTEK

Desteklenmesine karar verilen SAN-TEZ projeleri giderlerine Bakanlık tarafından uygulanan en yüksek destek oranı %75 olup, toplam proje bedelinin %25'inin kuruluş tarafından nakdi olarak karşılanması gerekmektedir.

Projelerde çalışan proje yürütücüsü, tez öğrencisi, yardımcı araştırmacı ve yardımcı personele verilecek destek miktarları Teknik ve Mali Kılavuz'da yer almaktadır.

PROJE BAŞVURUSU

SAN-TEZ Projesinde 2007 yılının ikinci dönem başvuru tarihi 15 Haziran 2007 tarihinde sona erecektir.

Projelerin hazırlanmasına ilişkin esaslar ilgili Yönetmelik ile SAN-TEZ Proje Önerisi Başvuru Formunda; mali esaslar ise Teknik ve Mali Kılavuzda açıklanmıştır.

Sanayi Tezleri (San-Tez) Projelerinin Desteklenme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik ve ilgili dokümanlarda tanımlanmış şartları sağlayan projelerin başvurusu, proje ortakları adına proje yürütücüsü tarafından yapılacaktır.

PROJELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Sanayi ve Ticaret Bakanlığına yapılan SAN-TEZ proje başvuruları, Sanayi Tezleri Destekleme Yönetmeliğinin 13. Maddesi uyarınca, proje konusunun uzmanı 2 Akademisyen, 1 sanayici ve 2 kamu kurumu personeli olmak üzere 5 kişiden oluşan bir Değerlendirme Grubu tarafından daha önceden belirlenen değerlendirme kriterleri doğrultusunda değerlendirilmeye alınacaktır.

Proje ortakları olan proje yürütücüsü, sanayici ve tez öğrencisi, değerlendirme grubu üyelerine proje ile ilgili kısa bir sunum yapmak üzere Proje Değerlendirme Toplantısına davet edilecektir.

Bu sunumda, proje ortaklarından projenin amacı, araştırma yöntemleri, çalışma programı, projeden beklenen bilimsel, teknolojik, ekonomik ve sosyal yararlar, başarı kriterleri, bütçe gerekçesi ve projenin ticarileştirilme yeteneği ile ilgili kısa bir açıklama yapmaları beklenmektedir.

Değerlendirme sonucunda desteklenmeye uygun bulunan projeler belirlenerek proje ortaklarına bildirilecektir.

Proje değerlendirme süreci en fazla 2 (iki) ay içinde tamamlanacaktır.

KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ SANAYİ GELİŞTİRME VE DESTEKLEME İDARESİ BAŞKANLIĞI (KOSGEB) DESTEKLERİ ve TEKMER/DTİ PROGRAMI

KOSGEB, araştırma ve geliştirme, yenilikçilik, teknolojiden yararlanma ve kalite standartlarının kullanımının yaygınlaştırılması amacıyla KOSGEB Destekleri Yönetmeliği kapsamında işletmelere Teknoloji Geliştirme ve Yenilik Destekleri ile Kalite Geliştirme Desteklerini sunmaktadır:

I- KOSGEB TEKNOLOJİ GELİŞTİRME VE YENİLİK DESTEKLERİ

1.1. Teknoloji Araştırma ve Geliştirme Desteği

Bilim ve teknolojiye dayalı yeni fikir ve buluşlara sahip işletmelerin, ulusal ve uluslararası platformlarda rekabet edebilecek teknolojik düzeyde kurulması, gelişmesi ve yeni ürün üretilmesi veya geliştirilmesi amacı ile, Üniversiteler ve Sanayi Odaları ile yapılan İşbirliği Protokolleri kapsamında kurulan; Teknoloji Geliştirme Merkezleri (TEKMER), Duvarsız Teknoloji İnkübatörleri (DTİ), Teknoloji Yenilik Merkezleri ve benzeri nitelikteki Ar-Ge projelerine TEKMER/DTİ’lerde oluşturulan kurullarda desteklenmesine karar verilmesi halinde işletmeler (yararlanıcılar) aşağıdaki KOSGEB desteklerinden yararlanabilir.

1.1.1. Malzeme, Teçhizat ve Prototip Üretimi ile İlgili Giderler ve Deneme Amaçlı Hammadde Temini Desteği:

Teminat karşılığı verilecek olan geri ödemeli destek, proje süresi bitimini müteakip; ilk 12 ay ödemesiz dönemden sonra, 24 ayda 3’er aylık eşit taksitler halinde geri ödenmektedir. İkinci alternatif olarak finansal kiralama yoluna gidilmesi halinde ise destek üst limiti ve destek oranı azalmaktadır. Ancak, bu destek geri ödemesiz olarak verilmektedir.

1.1.2. Kalite Geliştirme ve Teknolojik Donanım Desteği:

Kurullarda değerlendirilmek üzere, yararlanıcı mezuniyetinden sonra ilk bir yıl içerisinde;

- Ürün kalitesinde ve üretim teknolojisinde iyileştirmeler yapmak,
- Mevcut teknolojik düzeyinde ilerleme sağlamak ,
- Stratejik ve kritik sektörlerde ana sanayi-yan sanayi ilişkisini geliştirmek

amaçlarından en az birini kapsamak üzere başvuru yapabilmektedir. Desteğin banka teminat mektubu karşılığında verilmesi durumunda, proje süresi bitimini müteakip; ilk 12 ay ödemesiz dönemden sonra, 12 ayda 3’er aylık eşit taksitler halinde geri ödenmektedir. Finansal kiralama yoluna gidilmesi halinde ise destek üst limiti ve destek oranı azalmaktadır. Ancak, bu destek geri ödemesiz olarak verilmektedir.

1.1.3. Danışmanlık Desteği:

Danışmanlık desteği, yurtiçi ve yurtdışı destek olarak belirlenmiş olup yararlanıcı bu destekten yararlanmayı başvuru dosyasında talep edebileceği gibi, projenin ilerleyen safhalarında da talep edebilmektedir. Yararlanıcının yurtiçi/yurtdışı üniversite öğretim üyelerinden teknik, yönetim, finansman, pazarlama ve proje dokümanı hazırlama konularında alacağı danışmanlık hizmeti için Uygulama Birimi tarafından geri ödemesiz destek sağlanmaktadır. İşletmenin bu destekten yararlanabilmesi ve destek süresi için Uygulama Birimi Kurul Kararı alınması gerekmektedir.

1.1.4 Ar-Ge Sonuçlarını Yayınlama Desteği:

Projesi desteklenen yararlanıcının, Ar-Ge çalışmasının sonuçlarının tanıtımı ve duyurulması amacıyla yararlanıcı tarafından kitap, broşür, CD ve benzeri doküman olarak yayınlanması karşılığında verilen geri ödemesiz destektir.

1.1.5. Teknopark Kira Desteği:

Ar-Ge projesi desteklenerek, başarıyla mezun olmuş yararlanıcıların mezuniyet tarihinden itibaren 12 ay içerisinde teknoparklarda yer kiralaması ve bu destekten yararlanmak üzere Uygulama Birimine başvurması durumunda, yararlanıcıların teknoparklardan kiralayacakları işyeri için sağlanan geri ödemesiz destektir.

1.1.6.İşlik Tahsisi:

Yararlanıcılara, Ar-Ge projelerini gerçekleştirebilmeleri için proje süresine bağlı olarak 24 aya kadar işlik tahsis edilebilmektedir.

1.1.7. Ar-Ge Konusuna İlişkin Yurtdışı Kongre, Konferans, Panel, Sempozyum, Teknoloji Fuarları İle Teknoloji Transfer Amaçlı Yurtdışı Toplantılara Katılım ve Ziyaret Desteği:

Bu destek kapsamında, her yararlanıcıdan bir yetkili temsilcinin ulaşım, konaklama ve katılım ücreti geri ödemesiz olarak desteklenmektedir.

1.2. Sınai Mülkiyet Hakkı Desteği:

İşletmeler tarafından yapılan çalışmalar neticesinde, patent belgesi, faydalı model belgesi veya endüstriyel tasarım tescili ile sonuçlanan bir buluş veya tasarımın ortaya çıkması durumunda, KOSGEB onayından sonra yurtiçi ve yurtdışından; patent, faydalı model belgesi, endüstriyel tasarım tescili belgesi ve entegre devre topografyaları tescil belgesi alınması için yapılan Patent Vekilleri ve Patent Ofislerine yapılan giderler dışındaki giderlere geri ödemesiz destek verilir.

Söz Konusu Desteklere İlişkin Oranlar ve Miktarlar:

a) Malzeme, teçhizat ve prototip üretimi ile ilgili giderler ve deneme amaçlı hammadde temini için;

(1) Teçhizat ve demirbaşların satın alınması için teminat karşılığı verilecek desteğin üst limiti 200.000 YTL'dir,

(2) Teçhizat ve demirbaşların finansal kiralama yolu ile alınması halinde; teçhizat ve demirbaşların faturada yer alan peşin bedeli ve KDV dışında kalan finansal kiralama giderlerine verilecek geri ödemesiz desteğin üst limiti 50.000 YTL'dir,

b) Projesi KOSGEB tarafından desteklenerek başarı ile tamamlanan işletmelere verilecek olan kalite geliştirme ve teknolojik donanım temini için;

(1) Kalite geliştirme ve teknolojik donanım için gerekli demirbaşların teminat karşılığı satın alınması halinde, verilecek geri ödemeli desteğin üst limiti 50.000 YTL'dir,

(2) Kalite geliştirme ve teknolojik donanım için gerekli demirbaşların finansal kiralama yolu ile alınması halinde; teçhizat ve demirbaşların faturada yer alan peşin bedeli ve KDV dışında kalan finansal kiralama giderlerine verilecek geri ödemesiz desteğin üst limiti 15.000 YTL'dir.

c) Danışmanlık desteği; teknoloji araştırma ve geliştirme desteğinden yararlanan işletmelerin danışmanlık ihtiyacının karşılanabilmesini teminen; işbirliği yapılmış olan üniversitelerden sağlanacak danışmanlık hizmetinden, ilgili üniversitelerin belirlediği usul ve esaslar çerçevesinde yararlanır. İşletmelerin yurtiçi ve yurtdışındaki üniversitelerden alacağı danışmanlık hizmeti için verilecek geri ödemesiz desteğin üst limiti 20.000 YTL'dir,

d) Ar-Ge sonuçlarını yayınlama desteği; Ar-Ge çalışmasının sonuçlarının tanıtımı ve duyurulması amacı ile işletme tarafından kitap, broşür, CD ve benzeri doküman yayınlanması giderleri için verilecek geri ödemesiz desteğin üst limiti 3.000 YTL'dir,

e) Teknopark kira desteği; Ar-Ge projesini başarıyla tamamlayarak mezun olan işletmelere Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde yer kiralamaları halinde verilecek geri ödemesiz bir destek olup azami destek süresi 24 aydır. Aylık kira ödemeleri üst limiti 1.500 YTL ve toplam destek üst limiti 20.000 YTL'dir,

f) İşlik tahsisi; İşletmelere, Ar-Ge projelerini gerçekleştirebilmeleri için KOSGEB TEKMER Müdürlüğü binalarında KOSGEB tarafından belirlenen genel giderlere katılım sağlayarak 24 aya kadar kullanabilecekleri çalışma mekânı desteğidir,

g) İşletmelerin, Ar-Ge konusuna ilişkin yurtdışı kongre, konferans, panel, sempozyum, teknoloji fuarları ile teknoloji transfer amaçlı yurtdışı toplantılara katılım ve ziyaret için verilecek geri ödemesiz desteğin üst limiti 5.000 YTL'dir.

h) Geri ödemesiz olarak verilen Sınâî Mülkiyet Hakkı Desteğinde, destek oranı %70 olmak üzere, destek unsurları ve üst limitleri şu şekildedir:

1) Yurtiçinden alınacak Patent Belgesi için üst limit 6.000 YTL, yurtdışından alınacak Patent Belgesi için üst limit 10.000 YTL'dir,

2) Yurtiçinden alınacak Faydalı Model Belgesi için üst limit 6.000 YTL, yurtdışından alınacak Faydalı Model Belgesi için üst limit 10.000 YTL'dir,

3)Yurtiçinden alınacak Endüstriyel Tasarım Tescil Belgesi için üst limit 6.000 YTL, yurtdışından alınacak Endüstriyel Tasarım Tescil Belgesi için üst limit 10.000 YTL'dir,

4)Yurtiçinden alınacak Entegre Devre Topografyaları Tescil Belgesi için üst limit 6.000 YTL, yurtdışından alınacak Entegre Devre Topografyaları Tescil Belgesi için üst limit 10.000 YTL'dir.

II- KOSGEB KALİTE GELİŞTİRME DESTEKLERİ

Genel Test, Analiz ve Kalibrasyon Desteği ve CE İşaretlemesine İlişkin Test ve Analiz Desteği:

İşletmelerin ürün kalitelerinin artırılması, yeni ürün geliştirmeleri, uluslararası pazarlarda talep edilen ürün belgelerinin temini için; KOSGEB laboratuvarları dışında, belirlenen kriterler çerçevesinde KOSGEB tarafından uygun bulunan yurtiçi/yurtdışı kamu veya özel sektör kurum/kuruluş laboratuvarlarına yaptırdığı test-analiz, kalibrasyon hizmetleri ve CE işaretlemesi için uygunluk değerlendirme faaliyetleri kapsamındaki test-analiz ve denetim/muayene giderlerine geri ödemesiz destek verilmektedir.

İşletmeler hizmet alımını KOSGEB veri tabanında yer alan test, analiz ve kalibrasyon hizmeti veren akredite olmuş veya yeterliliği ilgili Bakanlıklar tarafından kabul edilmiş veya Avrupa Birliği Resmi Gazetesinde yayımlanarak Onaylanmış Kuruluş statüsü almış yurtiçi/yurtdışı kamu/özel sektör kuruluşlarından yapabilirler.

Söz Konusu Desteğe İlişkin Oran ve Miktarlar:

Destekleme Oranları Kalkınmada Öncelikli Yörelerde % 70, Normal Yörelerde % 60 ve Gelişmiş Yörelerde % 50 olup,

a) Genel test, analiz ve kalibrasyon için işletme başına sağlanacak desteğin üst limiti 10.000 YTL,

b) CE işaretlemesi test ve analiz için işletme başına sağlanacak desteğin üst limiti 20.000 YTL'dir.

NOT: İşletmeler KOSGEB Uygulama Birimlerine yaptıkları başvurularında belirledikleri program ve hedeflere göre değerlendirilirler ve burada belirtilen destekler dışındaki diğer desteklerden de yararlanabilirler. Destekler ile başvuru koşulları hakkındaki tüm bilgiler KOSGEB Müdürlükleri ve Sinerji Odaklarından alınabileceği gibi, www.teknonet.org.tr ve www.kosgeb.gov.tr web adreslerinden de temin edilebilir.

ÖZET TABLO-1: KOSGEB TEKNOLOJİ GELİŞTİRME VE YENİLİK DESTEKLERİ

Teknoloji Geliştirme ve Yenilik	Destek Üst Limiti (YTL)	Destek Oranları (Tüm Yörelere)	Destek Türü	
			Geri Ödemesiz	Geri Ödemeli
1. Teknoloji Araştırma ve Geliştirme				
1.1. Malzeme, Teçhizat ve Prototip Üretimi ile İlgili Giderler ve Deneme Amaçlı Hammadde Temini	200.000	80		X
	50.000	50	X	
1.2. Kalite Geliştirme ve Teknolojik Donanım	50.000	80		X
	15.000	50	X	
1.3. Danışmanlık	20.000	80	X	
1.4. Ar-Ge Sonuçlarını Yayınlama	3.000	80	X	
1.5. Teknopark Kira	20.000	80	X	
1.6. İşlik Tahsisi				
1.7. Yurtdışı Kongre, Konferans, Panel, Sempozyum, Toplantı, Teknoloji Fuarlarına Katılım	5.000	80	X	
2. Sınai Mülkiyet Hakkı				
2.1. Patent	+6.000 *10.000	70	X	+ Yurtdışından alınacak belgeler için verilecek üst limit
2.2. Faydalı Model	+6.000 *10.000	70	X	
2.3. Endüstriyel Tasarım Tescil	+6.000 *10.000	70	X	
2.4. Entegre Devre Topografyaları Tescil	+6.000 *10.000	70	X	* Yurtdışından alınacak belgeler için verilecek üst limit

TABLO-2: KOSGEB KALİTE GELİŞTİRME DESTEKLERİ

Desteğin Adı	Üst Limit (YTL)	Destek Oranı(%)			Destek Ödeme Türü	
		K.Ö.Y.	N.Y.	G.Y.	Geri Ödemesiz	Geri Ödemeli
Kalite Geliştirme Destekleri						
Genel Test, Analiz ve Kalibrasyon ve CE İşaretlemesine İlişkin Test ve Analiz Desteği	30.000				X	
Genel Test, Analiz ve Kalibrasyon Desteği	10.000	70	60	50	X	
CE İşaretlemesine İlişkin Test ve Analiz Desteği	20.000	70	60	50	X	

III- KOSGEB DESTEKLERİNDE BAŞVURULAR VE PROJELERİN ONAYLANMASI İŞLEMLERİ:

Destek almak isteyen yararlanıcılar, kendilerine ait genel bilgilerin tespiti ve sınıflandırılması amacıyla www.kosgeb.gov.tr web sayfasında bulunan Yararlanıcı Durum Tespit Formunu(YDTF) doldurarak Uygulama Birimlerine (Teknoloji Geliştirme Merkezi-TEKMER Müdürlüğü, İşletme Geliştirme Merkezi-İGEM Müdürlüğü, Bölge Sanayi Geliştirme Merkezi-BSGM Müdürlüğü ve genellikle Sanayi Odaları bünyelerinde oluşturulan temsilciliklerimiz olan Sinerji Odakları) başvuruda bulunurlar. KOSGEB tarafından Yararlanıcı Durum Tespit Formu (YDTF) değerlendirilir. Değerlendirme sonucu yararlanıcıya yazılı olarak bildirilir. YDTF bilgileri ve değerlendirme sonucu KOSGEB veri tabanına kaydedilir. Değerlendirme neticesinde İhracata Başlama, İhracatı Geliştirme, Marka Oluşturma vb. gibi stratejik hedef belirleyebilecek nitelikte olan yararlanıcılara, kullanıcı kodu ve şifresi verilerek www.kosgeb.gov.tr adresinden bilgisayar ortamında Stratejik Yol Haritası (SYH) Planı Formu hazırlamaları istenir. Yararlanıcıların talep etmeleri halinde, SYH Planı hazırlama konusunda Uygulama Birimi ücretsiz eğitim verir ve KOSGEB Uzmanları tarafından bilgilendirme yapılır.

Bilgisayar ortamında hazırlanarak iletilen SYH Planı, Uygulama Birimi tarafından verilen bilgilerin yeterliliği açısından incelenip SYH Planı yeterli bulunmayanlar, elektronik ortamda yararlanıcılara iade edilir. Yararlanıcılar tarafından en fazla iki defa revize edilen SYH Planı, yararlanıcının her türlü iş ve işlemlerinden sorumlu Uzman/Uzman Yardımcısının detaylı görüşünü ve değerlendirmesini bildiren yazı ile SYH Planı Onay Komisyonuna sunulur. SYH Planı, SYH Planı Onay Komisyonu tarafından incelenerek onaylanır veya reddedilir. Onaylanan SYH Planında yer alan bilgiler KOSGEB veri tabanına kaydedilir.

SYH Planı onaylanan yararlanıcılar ile SYH Planı hazırlaması istenmeyen Yararlanıcılar, Genel Sözleşme yapmaya davet edilir ve bu işletmelerle Genel Sözleşme imzalanır. Genel Sözleşme imzalayan işletmelerin önerilen desteklerden yararlanabilmesi için her bir destek için ilgili Uygulama Birimine ayrı ayrı başvuru yapması istenir. Destek talebinin değerlendirilmesi uygun görülenler hakkında Uygulama Birimi Destek Onay Komisyonunda görüşülerek karar verilir. Destek Onay Komisyonu kararıyla destek verilmesi uygun görülen yararlanıcı ile Destek Sözleşmesi imzalanır.

Yararlanıcının mal/hizmetleri satın alması ve istenen belgeleri ibraz etmesini müteakip KOSGEB Destek Tutarı; Geri Ödemesiz Desteklerde doğrudan yararlanıcı hesabına, Geri Ödemeli Desteklerde ise, Tedarikçi hesabına ödenir.

IV- TEKNOLOJİ GELİŞTİRME MERKEZLERİ (TEKMER) / DUVARSIZ TEKNOLOJİ İNKÜBATÖRLERİ (DTİ)

Üniversite-Sanayi işbirliği çerçevesinde bugün itibarıyla 20 adet TEKMER ve 6 adet DTİ faaliyet göstermektedir. TEKMER'lerde ve DTİ'lerde teknoloji geliştiren ve Ar-Ge yapan işletmelere düşük maliyetli kuluçka hizmeti verilmektedir.

TEKMER'ler, teknoloji tabanlı gelişimi desteklemeyi hedefleyen "İş Kuluçka" merkezi olarak çalışmaktadır. Temel felsefe; piyasa şartlarında mücadele edebilecek olgunluğa erişen işletmelerin piyasaya açılması ve boşalan yerlere yeni teknoloji tabanlı işletmelerin gelmesidir. Sunulan altyapı ve hizmetlerle, yeni kurulan bir işletmenin başlangıç maliyetlerinin azaltılması ve gelişmekte olan bir işletmenin başarısız olma olasılığının en aza indirgenmesi hedeflenir.

Üniversiteler bünyesinde kurulan TEKMER'lerde işletmelere işlik (Ar-Ge çalışma mekanı), ortak kullanım amaçlı hizmetler (sekreteryaya, toplantı odası, faks, telefon), internet bağlantısı, enformasyon hizmetleri, laboratuvar ve atölye hizmetleri gibi hizmetler sunulmaktadır.

TEKMER'lerin olmadığı yerlerde söz konusu hizmetler, DTİ'ler vasıtasıyla isteyen işletmelere kendi işyerinde verilmektedir.

TEKMER ve DTİ'ler kapsamında desteklenen tüm işletmeler, KOSGEB Destekleri Yönetmeliği kapsamında sunulan desteklerden kendilerine uygun olanların tümünden yararlanabilirler.

V- TEKMER ve DTİ'LERE YAPILAN BAŞVURULARIN ONAYLANMASI İŞLEMLERİ:

TEKMER'lerdeki iş ve işlemler, TEKMER Merkez Müdürlüğü tarafından, DTİ'lerdeki iş ve işlemler ise ilişkilendirilen İşletme Geliştirme Merkez Müdürlüğü (İGEM) tarafından yürütülmektedir.

TEKMER/DTİ Yönetim Modelinde; İnceleme ve Seçim Kurulu, İcra Kurulu ve Danışma Kurulu oluşturulur ve destekler kapsamındaki iş ve işlemler bu kurulların kararları doğrultusunda yapılır.

Kurul, TEKMER/İGEM Müdürü tarafından ön incelemesi yapılarak İnceleme ve Seçim Kurulu'na sunulan projeleri; Girişimcilik, Teknolojik ve Bilimsel Yenilik ve Yaratılacak Ekonomik Değer olmak üzere üç temel kriter çerçevesinde; yaratılacak bilimsel ve teknolojik katkı, ticarileşme süreci ve katma değer açısından inceler ve değerlendirir.

Değerlendirme sonucunda, desteklenmesi uygun görülen projeleri seçerek bir rapor halinde İcra Kurulu'na sunar. Desteklenmesi uygun bulunmayan projelerin kabul edilmeme gerekçelerini raporda belirtir.

İcra Kurulu'nun görevi, İnceleme ve Seçim Kurulu'nca desteklenmesi uygun görülen projelere ilişkin raporu değerlendirmek, desteklenecek projeleri belirlemek ve nihai karara bağlamaktır.

Danışma Kurulu iştişari niteliktedir. Kurul, Üniversite Rektörünün daveti ile yılda bir kez toplanır, değerlendirme ve tavsiye kararları alınır.

Destekleme kararı alınan proje için, TEKMER/İGEM Müdürü, mali ve idari konularda ilgili KOSGEB mevzuat dahilinde her türlü planlama, organizasyon, koordinasyon, izleme, denetim ve harcama yapmaya yetkilidir.

TEKMER/DTİ Kurullarında alınan kararlar doğrultusunda TEKMER/İGEM Müdürlüğünde KOSGEB Destekleri Yönetmeliği ve Uygulama Yönergesine göre Destek Onay Komisyonları gerekli çalışmaları yapar ve yararlanıcı ile Destek Sözleşmeleri yapılır. Yararlanıcının mal/hizmetleri satın alması ve istenen belgeleri ibraz etmesini müteakip KOSGEB Destek Tutarı; Geri Ödemesiz Desteklerde doğrudan Yararlanıcı hesabına, Geri Ödemeli Desteklerde ise, Tedarikçi hesabına ödenir.

VI- TEKMER MÜDÜRLÜKLERİ VE KURULUŞ YILLARI

KOSGEB tarafından kurulmuş olan TEKMER Müdürlükleri listesi ve kuruluş yılları Tablo-3 ve Grafik-1’de verilmiştir.

TABLO-3: TEKMER KURULUŞ YILLARI

(Aralık 2006)

SIRA	TEKMER	KURULUŞ YILI
1	ANKARA ÜNİVERSİTESİ TEKMER	1996
2	ANKARA O.D.T.Ü. TEKMER	1992
3	DENİZLİ PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ TEKMER	2002
4	GEBZE Y.T.E. TEKMER	2000
5	İSTANBUL BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ TEKMER	1998
6	İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ TEKMER	2001
7	İ.T.Ü. TEKMER	1991
8	İSTANBUL YILDIZ TEKNİK ÜNV. TEKMER	1997
9	İZMİR 9 EYLÜL ÜNİVERSİTESİ TEKMER	2000
10	İZMİR EGE ÜNİVERSİTESİ TEKMER	2003
11	KAYSERİ ERCİYES ÜNİVERSİTESİ TEKMER	*1998 2001
12	ANKARA HACETTEPE TEKMER	2005
13	TRABZON K.T.Ü. TEKMER	1996
14	GAZİANTEP TEKMER	*1999 2005
15	SAMSUN ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ TEKMER	*1999 2005
16	ANKARA GAZİ ÜNİVERSİTESİ TEKMER	*1998 2005
17	ISPARTA SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ TEKMER	*2003 2005
18	KONYA SELÇUK ÜNİVERSİTESİ TEKMER	*1999 2005
19	SAKARYA ÜNİVERSİTESİ TEKMER	*2003 2006
20	İSTANBUL FATİH ÜNİVERSİTESİ TEKMER	*2004 2006

* DTİ Protokolünün yapıldığı yıllardır.

VII- İYİLEŞTİRME ÇALIŞMALARI VE YENİ DESTEK MODELLERİ

KOSGEB tarafından yürütülen Ar-Ge destek ve faaliyetlerinde daha etkin ve verimli hizmet verebilmek amacı ile önümüzdeki dönemde yeni uygulamalar ve destekler üzerindeki çalışmalar sürdürülmektedir.

Bu çalışmalar özetle şunlardır:

- Proje başvuruları için yılda dört kere duyuru yapılarak (Mart-Haziran-Eylül-Aralık) başvurular alınacak ve planlı bir şekilde değerlendirme çalışmaları yapılacaktır.
- Halen iki olan Seçme ve Değerlendirme, İcra Kurul sayıları bire düşürülecektir. Böylelikle değerlendirme süresi kısaltılmış olacaktır.
- Destek ödeme süreçlerinde de kolaylıklar getirilecektir.
- Yeni destek modeli olarak;

- a) Başlangıç Sermayesi Desteği: Ar-Ge projesi onaylandıktan sonra şirketlerini kuran veya Ar-Ge proje başvurusu tarihi itibarıyla son bir yıl içinde şirketini kurmuş olan İşletmelerden TEKMER bünyesinde işlik tahsis edilen İşletmelere, işliklerde Ar-Ge faaliyetlerine başlamalarından sonra verilecek geri ödemesiz destek tutarı 10.000YTL,
 - b) İş Geliştirme Desteği: TEKMER ve DTİ'lerde yer alarak Teknoloji Ar-Ge Destekleri kapsamında desteklenen ve projesini başarı ile tamamlayarak mezun olan işletmelerin yararlanabileceği geri ödemesiz destek tutarı, 15.000YTL, olan destekler hazırlanmış olup, 2007 yılında hayata geçirilmesi planlanmaktadır.
- Bu desteklerin dışında sıfır faizli olan kredi modelleri uygulamalarından da işletmelerin yararlandırılması öngörülmektedir.

TÜRK PATENT ENSTİTÜSÜ (TPE) DESTEKLERİ

Türk Patent Enstitüsü'nün Özel Sektöre Yönelik Ar-Ge ve Yenilik Destekleri kapsamında öncelikle Türk Patent Enstitüsü Ücret Yönetmeliği'nde yer alan ücretlerde son üç yılda artış yapılmadığı gibi, Maliye Bakanlığı'nca harç olarak kesilen meblağlar Enstitü bütçesinden karşılanmaktadır. Ayrıca bazı ücretlerde indirim yapılmış, bazı hizmetlere uygulanan ücretler ise tamamen kaldırılmıştır.

Enstitümüzün özel sektöre yönelik Ar-Ge teşviği kapsamında KOSGEB ve OSTİM ile birlikte yürütmekte olduğu "Hezarfen Projesi" ve TÜBİTAK ile birlikte yürütmekte olduğu bir teşvik uygulaması bulunmaktadır.

Hezarfen Projesi, Türk Patent Enstitüsü'nün hazırladığı ve uyguladığı "Türk KOBİ'lerinin İnovasyon Kapasitelerinin Geliştirilmesi" konulu projenin pilot uygulamasıdır. KOBİ'lerde inovatif altyapının gelişimi için sınai hakların etkin kullanılması ve KOBİ'lerin inovatif yapıyı işletme kültürlerine taşımaları aşamalarında KOBİ'lere destek olmayı amaçlamaktadır.

Ostim OSB'de uygulanacak olan Hezarfen Projesi, Türk Patent Enstitüsü, KOSGEB ve Ostim OSB Yönetimi işbirliği ile gerçekleştirilecektir. Mart 2007'de başlayacak olan uygulamanın, Kasım 2007'de tamamlanması öngörülmektedir.

Hezarfen Projesi kapsamında, "genel etkinlikler" ve "özel etkinlikler" gerçekleştirilecektir. Genel etkinlikler, 2 seminer ve 9 workshop'dan oluşmaktadır. Özel etkinliklerden ise inovasyon taraması sonucunda uygun görülen 20 firma yararlanabilecektir.

Özel etkinlikler seçilen firmalara ücretsiz verilecek olan danışmanlık hizmetlerini kapsamaktadır. Bu hizmetler; teknoloji taraması, patent araştırması, firma içi inovasyon çalışmaları, inovasyon strateji planı hazırlanması gibi danışmanlık hizmetlerinden oluşmaktadır.

'TÜBİTAK Proje Teşvik ve Destekleme Esaslarına İlişkin Yönetmelik'te yapılan patent teşvikleri ile ilgili değişiklik esasları 21.09.2006 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Her yıl yeniden belirlenen olan teşvik miktarı bu yıl, her bir başvuru için 3000 YTL olarak belirlenmiştir.

TÜBİTAK'a patent teşviki için başvurmadan önce patent (ulusal,uluslararası veya bölgesel) başvurusunda bulunmuş olmak ve başvurunun işleme alınması için gerekli ilk ücretleri

ödemiş olmak gerekmektedir. Bu işlemin ardından kişi, TÜBİTAK'ın Araştırma Destek Programları Başkanlığına da başvurusunu sunduktan sonra, teşvikin verilip verilmemesi yönündeki kararı yani başvuru sonucunu TÜBİTAK'ın ilgili web sayfasından takip edebilmektedir.¹

MALİYE BAKANLIĞI DESTEKLERİ

31.07.2004 tarihinde yürürlüğe giren 5228 sayılı Kanunun 28 ve 31 inci maddeleri ile 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu ve 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda değişiklikler yapılmış ve söz konusu değişiklikler ile, mükelleflerin işletmeleri bünyesinde gerçekleştirdikleri münhasıran yeni teknoloji ve bilgi arayışına yönelik araştırma ve geliştirme harcamaları üzerinden hesaplanacak Ar-Ge indiriminin uygulanması başlamıştır.

Yapılan bir harcamanın Ar-Ge indirimine konu edilebilmesi için Ar-Ge faaliyeti kapsamında yapılmış olması gerekir. Aşağıda belirtilen amaçlara yönelik faaliyetler Ar-Ge faaliyetleridir:

- 1- Bilimsel ve teknolojik alanlardaki belirsizlikleri gidermek ve bunları aydınlatmak amacıyla, bilim ve teknolojinin gelişmesini sağlayacak yeni teknik bilgilerin elde edilmesi.
- 2- Yeni üretim yöntem, süreç ve işlemlerinin araştırılması veya geliştirilmesi.
- 3- Yeni ürünler, madde ve malzemeler, araçlar, gereçler, işlemler, sistemler geliştirilmesine yönelik olarak yeni yöntemler geliştirilmesi veya yeni teknikler üretilmesi.
- 4- Bir ürünün maliyetini düşürücü, kalite, standart veya performansını yükseltici yeni tekniklerin/teknolojilerin araştırılması.
- 5- Yeni ve özgün tasarıma dayanan yazılım faaliyetleri.

Kanun kapsamında aşağıdaki faaliyetler Ar-Ge faaliyetleri kapsamında değerlendirilmez:

- Pazar araştırması ya da satış promosyonu,
- Kalite kontrol,
- Sosyal bilimlerdeki araştırmalar,
- Petrol, doğalgaz, maden rezervleri arama ve sondaj faaliyetleri,
- İcat edilmiş ya da mevcut geliştirilmiş süreçlerin kullanımı,
- Biçimsel değişiklikler (şekil, renk, dekorasyon vb. estetik ve görsel değişiklikler),
- Bilimsel ve teknolojik yenilik doğurmayan rutin faaliyetler (rutin veri toplama, rutin analizler için kullanılan program, yazılım vs, üretilen prototiplerin rutin ayarlamaları),
- İlk kuruluş aşamasında kuruluş ve örgütlenmeyle ilgili araştırma giderleri,
- Proje sonucunda geliştirilen ürüne ilişkin fikri mülkiyet haklarının korunmasına yönelik çalışmalar,
- Numune verilmek amacıyla prototiplerden kopyalar çıkarılıp dağıtılması ve reklam amaçlı tüketici testleri,

Ar-Ge harcamaları aşağıdaki kalemlerden oluşmaktadır:

- * İlk Madde ve Malzeme Giderleri
- * Personel Giderleri
- * Genel Giderler

¹ “TÜBİTAK DESTEKLERİ 3.2. PATENT TEŞVİĞİ” başlığı altında da yer almıştır.

- * Dışarıdan Sağlanan Fayda ve Hizmetler
- * Vergi, Resim ve Harçlar
- * Amortisman ve Tükenme Payları
- * Finansman Giderleri

Ar-Ge indiriminden yararlanmak isteyen mükellefler, Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü'ne başvuracaklardır.

Ar-Ge indiriminin uygulandığı ilk geçici vergi beyannamesinin verildiği tarihi takip eden ayın sonuna kadar, sürdürülen Ar-Ge faaliyetiyle ilgili olarak Kanunda belirtilen formata uygun olarak hazırlanacak rapor, bir yazı ekinde Gelirler Genel Müdürlüğü'ne gönderilecektir.

Bakanlık, raporun genel değerlendirmesini yaptıktan sonra, projenin bilimsel olarak incelenip münhasıran yeni bilgi ve teknoloji arayışına yönelik olup olmadığının tespit edilmesi amacıyla, projeyi TÜBİTAK-TEYDEB'e intikal ettirecektir.

Mükellefe, proje bütçesinin % 0,3'ü oranında bir tutarın incelemeyi yapan kuruluşa ödenmesi için bir yazı gönderilecek, ancak bu tutar 15.000 YTL'yi aşmayacaktır.

Ar-Ge projesine ilişkin incelemeyi yapacak kuruluş, ihtiyaç duyması halinde ilave bilgi veya belgeleri de isteyerek, kendi uzmanları veya görevlendireceği başka kuruluşlara ait uzmanlar marifetiyle gerekli incelemeleri kısa sürede yaptırarak, düzenlediği değerlendirme raporunun bir örneğini Gelirler Genel Müdürlüğüne ve başvuru sahibine gönderecektir.

Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu Kararlarına istinaden uygulanan "Ar-Ge Yardımına" ilişkin mevzuat çerçevesinde TÜBİTAK tarafından daha önce incelemesi yapılmış olan projelerle ilgili olarak yeniden inceleme yapılmasına gerek bulunmamakta olup, bu projelerle ilgili olarak daha önce yazılmış olan raporlar TÜBİTAK tarafından Bakanlığa gönderilecektir. "Ar-Ge Projesi Değerlendirme Raporunun" olumsuz olması halinde, Ar-Ge indirimi dolayısıyla eksik ödenen vergilerle ilgili olarak gerekli tarhiyat yapılacaktır.

HAZINE MÜSTEŞARLIĞI DESTEKLERİ

Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar uyarınca araştırma-geliştirme yatırımları, yeni bir ürün geliştirilmesi, ürün kalite ve standardının yükseltilmesi, maliyet düşürücü ve standart yükseltici yeni bir teknolojinin ülke şartlarına uyumunun sağlanması amacıyla yapılan araştırma ve geliştirme çalışmalarıyla, bu tür faaliyet sonuçlarının faydalı araç, gereç, malzeme, ürün, yöntem, sistem ve üretim tekniklerine dönüştürülmesi, mevcutların teknolojik açıdan iyileştirilmesi ve teknoloji uyarlanması için bilimsel esaslara uygun olarak yapılan ve her aşaması belirlenmiş araştırma ve geliştirme çalışmaları için gerçekleştirilecek yatırımlar olarak tanımlanmıştır.

Söz konusu Karar uyarınca bu kapsamda değerlendirilen Ar-Ge yatırımları TÜBİTAK-TEYDEB'in görüşü alınarak, Hazine Müsteşarlığınca uygulanmakta olan yatırımlarda devlet yardımları programları kapsamındaki vergisel destek unsurları ile 400 milyar Türk Lirasını geçmemek üzere münhasıran araştırma ve geliştirme faaliyeti için kullanılan makine ve teçhizat ile yazılım giderlerinin azami %50'si kadarı için yatırım kredisi kullandırılmak suretiyle Hazine Müsteşarlığınca uygulanmakta olan yatırımlarda devlet yardımları programları ile ilgili bölümde belirtilen esaslar dahilinde desteklenmektedir.

TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU (TÜBİTAK) DESTEKLERİ

Ülkemizin kalkınma perspektifi ekonominin bilgiye dayalı olmasını zorlamakta, dolayısıyla Ar-Ge projelerinin desteklenmesi daha da önem kazanmaktadır. Türkiye, Avrupa Birliği'nin stratejik hedefiyle de uyumlu olarak, Ar-Ge faaliyetleri ve desteklerinin ülke refahını artırmaya odaklanarak daha etkili olması için 2004 sonlarından başlayarak bir dizi önlem üretmiş ve 2010 yılına kadar Ar-Ge harcamalarının Gayri Safi Yurt İçi Hasılaya (GSYİH) oranını %2'ye yükseltmeyi hedefleyen bir strateji oluşturmuştur. Ar-Ge'ye ayrılan kaynağın artırılmasının yanı sıra sanayi kuruluşlarının toplam Ar-Ge harcamalarındaki payının çoğunluğu oluşturması ulusal bir hedeftir. 2010'da Ar-Ge harcamalarının GSYİH'e oranının %2 ve özel sektörün Ar-Ge harcamalarındaki payının %50 olması, diğer bilim-teknoloji destek programları ile birlikte TÜBİTAK tarafından yürütülen programların da hedefidir.

Endüstriyel araştırma ve teknoloji geliştirmeyi ve yenilikleri desteklemek, özendirmek, izlemek ve üniversite-sanayi ilişkilerini geliştirmek TÜBİTAK'ın temel işlevleri arasındadır. Bu doğrultuda TÜBİTAK, destek birimleri aracılığıyla sanayicilere, KOBİ'lere yönelik aşağıdaki destek programlarını yürütmekte, araştırma merkez ve enstitüleri aracılığıyla da Araştırma-Geliştirme hizmetleri sunmaktadır.

1. TEKNOLOJİ VE YENİLİK DESTEK PROGRAMLARI BAŞKANLIĞI (TEYDEB) DESTEKLERİ

1.1.1. SANAYİ AR-GE PROJELERİ DESTEKLEME PROGRAMI (AR-GE YARDIMI)

98/10 sayılı **Araştırma-Geliştirme (Ar-Ge) Yardımına İlişkin Tebliğ** (2001/3 sayılı Tebliğ ile bazı maddeleri değiştirilmiştir) ve TÜBİTAK kaynakları kullanılarak verilecek sanayi Ar-Ge desteğinin usul ve esaslarının belirlendiği **Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Teknoloji ve Yenilik Destek Programlarına İlişkin Yönetmelik** (16 Ocak 2007 tarihli ve 26405 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir) hükümlerine göre yürütülen programın amacı, sanayi kuruluşlarının Ar-Ge Projelerine %60'a varan oranlarda hibe şeklinde destek sağlamaktır.

Sanayi Araştırma-Geliştirme Projeleri Destekleme Programı, 1995 yılından beri TÜBİTAK (Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Başkanlığı) ile Dış Ticaret Müsteşarlığınca (DTM) başarılı bir işbirliği içinde yürütülmektedir. Tebliğ ve Yönetmelik kapsamında, DTM ile TÜBİTAK arasında 2005 yılında yeni bir protokol imzalanmıştır. Protokol ile sanayi kuruluşlarının Ar-Ge projeleri kapsamındaki harcamalarının belirli bir oranının, DTM ile TÜBİTAK tarafından müştereken ve hibe şeklinde desteklenmesi ile ilgili olarak tarafların yükümlülükleri belirlenmiş ve uygulamada yeni bir dönem başlatılmıştır.

TÜBİTAK tarafından Dış Ticaret Müsteşarlığı ile işbirliği halinde yürütülen programda kaynakların %75'i TÜBİTAK tarafından, %25'i DTM tarafından karşılanmaktadır. Ar-Ge desteğinden, sektör ve büyüklüğüne bakılmaksızın kuruluş düzeyinde katma değer yaratan, bir veya birden çok gerçek veya tüzel kişiye ait olan ve Türkiye'de yerleşik bütün kuruluşlar yararlanabilmektedir. Firmaların en çok 3 yıl süreli projeleri personel, alet/teçhizat/yazılım/yayın, malzeme, danışmanlık ve hizmet alımı, yurt içi Ar-Ge giderleri ve seyahat giderleri kalemleri bazında desteklenmektedir.

Ar-Ge Desteği ile yeni bir ürün üretilmesi, ürün kalitesi veya standardının yükseltilmesi, maliyet düşürücü ve standart yükseltici nitelikte yeni tekniklerin ve yeni üretim teknolojilerinin geliştirmesi konularında yürütölen Ar-Ge nitelikli projeler desteklenmektedir.

Ar-Ge desteği, kavram geliştirme safhasından deneme üretimi sonuna kadar diğer bir deyişle üretim/ticarileştirme öncesine kadar olan safhaları kapsamaktadır. Ar-Ge nitelikli bulunan projelerin; personel, alet/teçhizat/yazılım/yayın alımları, yurt içi Ar-Ge kuruluşlarına yaptırılan Ar-Ge faaliyetleri, danışmanlık/hizmet alımları, malzeme giderleri ve patent giderleri %60'a varan oranlarda geri ödemesiz, proje bazında en çok üç yıl olarak desteklenebilmektedir.

Programa proje başvurusunda bulunacak kuruluşların hazırlamaları gereken form "Proje Öneri Bilgileri" (AGY100) olup, formunun 1 asıl, 3 kopya olmak üzere 4 nüsha halinde "**Araştırma-Geliştirme (Ar-Ge) Yardımına İlişkin Tebliğ**" ve "**Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Sanayi Araştırma-Geliştirme Projeleri Destekleme Programına İlişkin Yönetmelik**" hükümlerine ve Yönetmelik ekinde yer alan "**Teknik ve Mali Kılavuz**"una uygun olarak hazırlanarak Başkanlığımıza ulaştırılması gerekmektedir.

TÜBİTAK'a ulaştırılan proje önerisi, TEYDEB bünyesindeki ilgili Teknoloji Gruplarında ön değerlendirmeye alınmakta ve sonrasında proje başvurusu, belirlenen hakemlere gönderilmektedir. Hakemler proje öneri sahibi kuruluşu, Ar-Ge faaliyetinin yapılacağı yerde ziyaret etmekte, proje önerisine ilişkin bilgilendirmeler sonrasında AGY200 değerlendirme formunu hazırlamaktadırlar. Proje önerilerinin hakem değerlendirmesi aşamasında "Proje Öneri Değerlendirme Formu" (AGY200) kullanılmaktadır. Son aşamada, proje önerisi, ilgili Teknoloji Grubu Komitesinde hakem görüşleri de dikkate alınarak görüşölmekte ve projeye ilişkin son karar oluşturulmaktadır. Projenin desteklenmeye uygun bulunması halinde firma ile sözleşme imzalanarak destek süreci başlatılmaktadır.

Desteklenmesine karar verilen projelerin, 6 aylık dönemler halinde teknik gelişmeleri ve ilgili mali dokümanlarını içeren Ar-Ge Yardımı İstek Formunun (AGY300) biri asıl ve sıcak imzalı, biri de kopya olmak üzere 2 nüsha halinde Başkanlığımıza ulaştırılması gerekmektedir.

AGY300 dönem dosyaları ön değerlendirme sonrasında projedeki gelişmelerin yerinde takibi için izleyiciye gönderilmekte ve firma izleyici tarafından ziyaret edilerek Dönemsel İzleme Formunda (AGY400) yer alan kriterler doğrultusunda hazırlanan rapor Başkanlığımıza iletilmektedir.

Geniş bilgi www.teydeb.tubitak.gov.tr adresinden temin edilebilir.

1.2. EUREKA SANAYİ AR-GE AğI DESTEĞİ

EUREKA, Avrupa ölkelerindeki endüstri ve araştırma kuruluşlarının dünya pazarlarındaki rekabet gücünü artıracak ileri teknolojilerin, ürünlerin ve hizmetlerin araştırılması ve geliştirilmesini, ölkeler-arası ortak projeler oluşturulmasını ve yürütölmelerini teşvik etmek için 1985'te Türkiye'nin de içinde bulunduğu 19 Avrupa ölkesi ve Avrupa Birliği

tarafından kurulmuş olan uluslararası bir kurumdur. EUREKA Avrupa'da Ar-Ge işbirliğinin çehresini değiştirmiştir. Bugün 38 ülke ve Avrupa Birliği EUREKA üyesidir.

Eureka projelerinin amacı,

- Tüm ileri teknoloji alanlarında pazara yönelik Ar-Ge çalışmalarını teşvik etmek,
- Avrupa'nın rekabet gücünü artırmak,
- Kaliteli ürün, metod ve hizmetler geliştirmek,
- Sınırları aşan işbirliği sağlamak,
- Sanayi ve araştırma kurumlarını kaynaştırmaktır.

EUREKA, üye ülkelerdeki şirket ve araştırma enstitüleriyle etkili bir iletişim kurarak, bu kuruluşların çabalarını ileri teknolojilerin gelişmesi doğrultusunda birleştirir, uluslararası ortak projelere dönüştürür. EUREKA projeleri, genel olarak ileri teknoloji alanlarındaki ürün, proses ve hizmetlerle ilgili olmakla beraber, modern alt yapıların kurulması, ülkelerin ortak problemlerinin çözülmesi ve refahın artırılmasını amaçlayan araştırma ve geliştirme çalışmalarını da kapsar.

EUREKA başvuru ve değerlendirme süreçleri TÜBİTAK TEYDEB Süreçleri ile paralel olarak yürütülür ve destek için TÜBİTAK kaynakları kullanılır.

Geniş bilgi www.teydeb.tubitak.gov.tr ve www.eureka.be adreslerinden temin edilebilir.

1.3. PROJE PAZARLARI

Proje Pazarları (Brokerage Events), üniversite-sanayi işbirliğini artırmada kullanılan bir destek mekanizmasıdır. Programın temel amacı üniversitelerden, araştırma ve sanayi kuruluşlarından temsilcilerin biraraya gelmesi ve tarafların aktif katılımıyla, somut Ar-Ge proje önerilerini birbirlerine tanıtımalarının sağlanması ve işbirliği olanaklarının aranmasıdır. Üniversiteler, araştırma kuruluşları ve sanayi şemsiye kuruluşları programa başvurabilmektedir.

TÜBİTAK Proje Pazarları için, her yıl Bilim Kurulu tarafından belirlenen üst sınırı geçmeyecek şekilde organizasyonu düzenleyen kuruluşun talebinin uygun görülen kısmı için hibe şeklinde destek sağlanmaktadır. Bu destek organizasyon öncesi ön ödeme şeklinde tek bir defada yapılmaktadır. Programa başvurular sürekli açık olup başvuru zamanlamasında herhangi bir kısıtlama bulunmamaktadır.

Geniş bilgi www.teydeb.tubitak.gov.tr adresinden temin edilebilir.

1.4. 2007 YILINDA YÜRÜRLÜĞE GİRECEK TEYDEB DESTEKLERİ

1.4.1. KOBİ AR-GE BAŞLANGIÇ DESTEK PROGRAMI

Tasarlanan program kapsamında TÜBİTAK TEYDEB'e ilk kez başvuru yapacak KOBİ'lerin birinci ve ikinci projelerinin avantajlı olarak desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Bütçesi en çok 400.000 YTL ve süresi en fazla 18 ay olan projelerin desteklenebildiği programda Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programındaki personel,

alet/teçhizat/yazılım/yayın alımları, yurt içi Ar-Ge kuruluşlarına yaptırılan Ar-Ge faaliyetleri, danışmanlık/hizmet alımları, malzeme giderleri ve patent giderleri gibi destek kalemlerine ilave olarak proje hazırlama giderleri de desteklenecektir. Destek oranı %50 ile %75 arasında olup proje niteliğine göre belirlenecektir.

1.4.2. TEKNOLOJİ VE YENİLİK ODAKLI GİRİŞİMLERİ DESTEKLEME PROGRAMI

Program kapsamında *teknoloji ve yenilik odaklı iş fikirlerine dayanan, nitelikli istihdam yaratma ve ihracat potansiyeli yüksek girişimlerin* desteklenmesi planlanmaktadır. Üniversitelerin herhangi bir lisans programından bir yıl içinde mezun olabilecek öğrenciler, yüksek lisans veya doktora öğrencileri, Lisans, Yüksek lisans veya Doktora derecelerinden birini ön başvuru tarihinden en çok 2 yıl önce almış mezunların hedeflendiği programdan yararlanabilmek için TÜBİTAK, KOSGEB, Üniversiteler vb. kurumların düzenlediği Girişimcilik Eğitimlerine katılmış olmak gerekmektedir. Girişimcilik Eğitimlerine katılmamış adaylara TÜBİTAK tarafından eğitim verilmesi planlanmaktadır.

Girişimcinin, işletmesini kurmasının ardından her yıl Bilim Kurulu tarafından belirlenen limit dahilinde Personel giderleri, personele ve varsa danışmanlara ait seyahat giderleri, alet, teçhizat, kalıp, yazılım ve yayın alım giderleri (büro makineleri dahil), yurtiçi ve yurtdışı danışmanlık hizmeti ve diğer hizmet alım giderleri, malzeme ve sarf giderleri (kırtasiye giderleri dahil), web Sayfası hazırlama giderleri %75 oranında desteklenecektir. Ayrıca ısıtma, aydınlatma, iletişim giderleri (internet bağlantı giderleri, sabit telefon giderleri) ile ofis, ışık, stand ve benzeri kiralara %50 oranında geri ödemesiz olarak desteklenecektir.

2. AVRUPA BİRLİĞİ ÇERÇEVE PROGRAMLARI MÜDÜRLÜĞÜ (AB ÇPM) ULUSAL KOORDİNASYON OFİSİ (UKO) DESTEKLERİ

Çerçeve programlarına sanayi kuruluşlarımızın en üst düzeyde katılımını hedefleyen Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi (UKO) birçok faaliyet ile bu yönde çalışmalarını sürdürmektedir. Bu doğrultuda AB ÇPM tarafından yürütülen destek etkinlikleri aşağıda yer almaktadır.

2.1. SANAYİ FARKINDALIK PROGRAMI

Sanayi Farkındalık Programı'yla, KOBİ'lerin ve sanayi kuruluşlarımızın Çerçeve Programlarına daha çok katılımı için proje üretme yetkinliklerinin artırılması hedeflenmektedir. Bu çerçevede özel sektördeki uzmanlara yönelik bir eğitim programı tasarlanmıştır. Eğitimde, Avrupa Birliği Ar-Ge politikaları, Çerçeve Programları hakkında genel bilgi, Yedinci Çerçeve Programının “öncelikli alanları”; proje teklifi türleri; proje ortağı bulma yolları; bilgiye ulaşma kaynakları, (CORDIS; güncel Türkçe bilgiye erişim sağlayan “TÜBİTAK web sayfaları”), Elektronik Proje Sunma Sistemi ve Yedinci Çerçeve Programının finansal uygulamaları kapsamaktadır. Eğitimin ikinci bölümünde de katılımcılar gruplara bölünerek, TÜBİTAK'ın moderatörleri eşliğinde proje teklifi hazırlamaktadırlar. Bu kapsamda sanayiye yönelik olarak Haziran-Ağustos 2006 döneminde 12 uygulamalı eğitim gerçekleştirilmiştir.

Bahse konu etkinliklere 383 sanayi temsilcisi katılmıştır. Her bir etkinlik AB 7.ÇP'nin farklı bilimsel öncelikli alanlarında gerçekleştirilerek, ülkemiz sanayi kuruluşlarının 7.ÇP başlamadan önce gerekli bilgi donanımına sahip olmaları, aynı sektörden kuruluşların bir arada eğitimi ile de sinerjinin oluşturulması sağlanmıştır.

Bunun yanında bilgilendirme faaliyetleri eğitim kitapları, broşür, kitapçık, bülten, afiş, poster, el ilanı, CD, vb. gibi materyallerle desteklenmektedir. İnteraktif eğitim olanakları sağlayan web sitesi "www.fp7.org.tr" 24 saat hizmet vermektedir. Sürekli yenilenen ve güncel tutulan sitede kuruluşlarımız proje teklifi sunma, proje uygunluk testi ve proje teklifi sunma kontrolü gibi araçlardan yararlanarak evlerinden veya ofislerinden eğitim araçlarının yardımı ile bilgilenebilirler.

UKO bilgilendirme faaliyetleri sırasında firmalar ve onların çözüm ortaklarına da özel bilgi günleri düzenlemiştir. Oracle ve Çözüm Ortaklıkları Özel Bilgilendirme Günü, Siemens Bilgi Günü, Ericsson ve Çözüm Ortakları Özel Bilgilendirme Günü bu çalışmalarından birkaçıdır.

2.2. KOBİ SAHA ZİYARETLERİ

7.ÇP'ye hazırlık anlamında ele alınabilecek bir başka yeni program da KOBİ ve Sanayi Saha Ziyaretleri Programıdır. KOBİ ve Sanayi saha ziyaretleri ile halen 6.ÇP kapsamında proje yürüten KOBİ'lerin ve Sanayi kuruluşlarının proje yönetiminde ve finansal konularda karşılaştıkları sorunların tespit edilmesine ve çözümlerin bulunmasına katkı yapılması, dolayısıyla bu kuruluşlarımızın AB projelerinin finansal yönetiminde daha da etkinleşmelerinin sağlanması amaçlanmaktadır. Bu program, TÜBİTAK AB Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi'nde 2005 yılında oluşturulan Finans Destek Masası sorumluları tarafından yürütülmektedir. Yaklaşık 200 sanayi odası ve KOBİ'lerden uzman ve araştırmacıların katıldığı, her tematik alana özel olmak üzere 14 eğitim düzenlenmiştir. Proje yürüten KOBİ'ler ziyaret edilerek yaşanan sorunları yerinde tespit etmeye yönelik çalışmalara başlanmıştır.

Bu faaliyetin önümüzdeki dönemde sürdürülmesi, kamu kurumları ve üniversiteleri de kapsayacak şekilde geliştirilmesi hedeflenmektedir.

2.3. TÜRK SANAYİSİYLE YÜRÜTÜLEN EŞGÜDÜMLÜ ÇALIŞMALAR

Sanayi kuruluşları ve grupları ulusal koordinasyon sistemindeki önemli paydaşlar olarak kabul edilmektedirler. Bu sebeple, KOBİ'lerin ve sanayinin çerçeve programlarına katılımını teşvik etmek amacıyla; TOBB, TÜSİAD, İSO, EBSO, ESBAS, Ticaret Odaları, TBV, EBİLTEM, IRC ve Avrupa Bilgi Merkezleri gibi kuruluşlarla daha kapsamlı işbirlikleri kurulmuş ve birlikte çeşitli konferans, eğitim ve toplantılar düzenlenmiştir. Bu kapsamda işbirliği yapılan kuruluş sayısı her geçen gün artmakta ve Türkiye genelinde bir yayılım sağlanmaktadır.

UKO ayrıca ülkemiz sanayicilerinden gelen geri-bildirimleri Avrupa Komisyonu'na iletme görevini de üstlenerek koordinasyon görevini en iyi şekilde yerine getirmeye çalışmaktadır. Sanayimizi yakından ilgilendiren seminer ve toplantıları takip eden **UKO Finlandiya Ar-Ge Semineri, Invitation to Training Seminar, PICMET'06 Konferansı** gibi etkinlikleri de düzenli olarak paydaşlarına duyurmaktadır.

UKO ülkemizdeki sanayi kuruluşlarının Avrupa'daki teknoloji platformlarına katılmalarında etkili olmuştur. Özellikle özel sektörümüzün önde gelen temsilcilerinin, KOBİ'ler de dahil olmak üzere kurulmuş olan Avrupa Teknoloji Platformları'na katılımını sağlamak ve Türkiye'nin ilgili platformlardaki etkinliğinin artırılması amacıyla Mayıs 2006 tarihinde TUBITAK Avrupa Birliği Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi tarafından "Avrupa Teknoloji Platformları Durum Raporu" hazırlanmış ve web sayfamızda yayınlanmıştır (<http://www.fp6.org.tr>).

Mevcut platformlara Türkiye'den katılımın artırılmasını sağlamak amacıyla ATP Durum Raporu'nda ve ATP web sayfasında belirtilen teknoloji platformlarıyla doğrudan iletişime geçerek platformlarda aktif olarak rol almanın yolu açılmış olacaktır.

2.4. FİNANSAL KONULARIN YÖNETİMİNDE DESTEK

AB Çerçeve Programlarına katılan araştırmacı ve sanayicilerimizin AB kaynaklı projelerin yönetiminde karşılaştıkları sorunların çözümüne katkıda bulunmak ve destek olmak amacıyla Ulusal Koordinasyon Ofisi bünyesinde, Finansal Destek Masası oluşturulmuş ve ilgili konularda sürekli bilgilendirme yapılmaktadır. Ayrıca 6. Çerçeve Programı projelerinde koordinatör veya ortak olarak yer alan Türk araştırmacılara Proje Yönetimi Eğitimleri verilmektedir.

Yukarıda bahsedilen destek etkinliklerinin yanı sıra Türk katılımcıların çerçeve programındaki katılımını arttırabilmek için de aşağıdaki destekler de yine aynı ofis bünyesinde yürütülmektedir.

2.5. AB ÇERÇEVE PROGRAMLARI PROJE ÖNERİSİ ÖZENDİRME ÖDÜLÜ PROGRAMI

Proje Önerisi Özendirme Ödülü Programı ülkemizde bilim ve teknoloji alanında araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürüten çevrelerin Avrupa Birliği Çerçeve Programları'na proje teklifi sunmaya özendirilmelerini amaçlamaktadır. 2002 – 2005 yılları arasında Proje Önerisi Özendirme Ödülü Programı kapsamında beş grup değerlendirme tamamlanmıştır. Yapılan 674 başvurunun 523'ü desteklenmiş, 151 başvuru ise reddedilmiştir. KOBİ'lerin 98 proje başvurusu, program kapsamında desteklenmiştir. Desteklenen başvurulara toplam 1,6 milyon YTL destek verilmiştir.

2.6. AB ÇERÇEVE PROGRAMLARI PROJE GELİŞTİRME AMAÇLI SEYAHAT VE TOPLANTI DESTEĞİ PROGRAMI

Seyahat Desteği Programının amacı, üniversite öğretim elemanları ve KOBİ çalışanlarının, Çerçeve Programı'na katılan diğer ülke ekipleriyle işbirliği yaparak oluşturdukları ortak projeler kapsamında yapacakları yurtdışı seyahatlerini desteklemektir. Toplantı Desteği Programının amacı ise uluslararası düzeyde oluşturulan projeler kapsamında araştırmacılarımızın Türkiye'de yapacakları toplantıları desteklemektir. 2002 – 2005 Yılları arasında Proje Geliştirme Amaçlı Seyahat Desteği ve Toplantı Desteği Programı kapsamında toplam 304 başvuru yapılmıştır. Yapılan başvuruların 149'u desteklenmiştir. Desteklenen seyahat ve toplantı başvurularına toplam 160 bin YTL fon verilmiştir.

3. ARAŞTIRMA DESTEK PROGRAMLARI BAŞKANLIĞI (ARDEB) DESTEKLERİ

3.1. BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK İŞBİRLİĞİ AĞLARI VE PLATFORMLARI KURMA GİRİŞİMLERİNİ DESTEKLEME PROGRAMI (İŞBAP)

Program kapsamında ülkemizin özellikle bilim ve teknoloji öngörülerini doğrultusunda gelişmesini sağlamak üzere, ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlar arasında temel bilimler, mühendislik, sağlık ve sosyal bilimler ile ilgili teknoloji dallarında işbirliği oluşturmak, mevcut işbirliklerini arttırmak ve bunların somut çıktılara yönelecek şekilde gelişmesini sağlamak amaçlarıyla kurulacak işbirliği ağları ve platformları kurma girişimi projelerinin desteklenmesi öngörülmektedir.

Bu tarz oluşumlar 3 yıl boyunca;

- Toplantı ve organizasyon giderleri,
- Seyahat ve konaklama giderleri,
- Büro kira ve işletim giderleri,
- Makine ve teçhizat alım giderleri,
- Web sayfaları, veri bankaları ve sanal laboratuvarlar için gerekli donanım, yazılım ve benzeri alım giderleri ile bilgi yayma giderleri, posta ve nakliye giderleri,
- Tanıtım giderleri,
- Danışmanlık ücretleri,
- Telif ücretleri,
- Sarf malzemesi alım giderleri,
- PTİ, burs, işçilik ücretleri,
- Proje amaçlarının gerçekleştirilmesi için gerekli diğer giderler bazında desteklenir.

Geniş bilgi www.tubitak.gov.tr/ardeb adresinden temin edilebilir.

3.2. PATENT TEŞVİĞİ

Türk menşeli ulusal ve uluslararası patent başvurularının yapılmasını teşvik etmek ve ülkemizdeki patent başvurularının sayısının arttırılmasını sağlamak amacıyla başlatılan destek programına, ilgili patent ofislerinin herhangi birisine başvuru yaparak, başvuru numarası alan T. C. vatandaşları veya Türkiye sınırları içerisinde faaliyet gösteren, Türk hukukuna göre kurulmuş ve Türk tabiiyetinde olan şirketler bu esaslar kapsamında öngörülen desteklerden yararlanabilirler.

Patent başvuruları için sağlanacak destek miktarları her yıl Ocak ayında, TÜBİTAK ilgili biriminin önerisi ile TÜBİTAK Bilim Kurulu'na belirlenir. Birer yıllık olarak belirlenen her bir teşvik dönemi içerisinde, TÜBİTAK tarafından sağlanan patent başvurusu desteğinden tüzel kişiler en fazla 20 başvuru için, gerçek kişiler ise 5 başvuru için yararlanabilirler. Başvuru sahiplerine sağlanacak bütün destekler YTL cinsinden verilecektir.

Geniş bilgi www.tubitak.gov.tr/ardeb adresinden temin edilebilir.

4. BİLİM İNSANINI DESTEKLEME DAİRE BAŞKANLIĞI (BİDEB) DESTEKLERİ

4.1. KONUK BİLİM İNSANI DESTEKLEME PROGRAMI

Kamu veya özel sektör kurum ve kuruluşlarında, Doğa Bilimleri, Mühendislik ve Teknoloji, Tıbbi Bilimler, Tarımsal Bilimler, Sosyal Bilimler ve Beşeri Bilimler alanlarında ihtiyaç duyulan bilim insanı açığının kapatılmasına ve bilim üretimine katkıda bulunmak amacıyla, yurt dışındaki üniversitelerde ve/veya araştırma kuruluşlarında çalışmakta olan, bilim insanlarının araştırmalara katılmak, teknolojik yenilikler getirmek, eğitimler vermek, teknoloji transferini kolaylaştırmak üzere Türkiye'ye getirilmesi için destek sağlanacaktır.

Destek miktarı en fazla 2500 USD/ay olup, destek süresi 12 aydır. Davet edilen bilim insanının Türkiye'ye geliş-dönüş yol masrafları karşılanabilir. Ayrıca, 4 haftaya kadar olan ziyaretlerde konuk bilim insanına gündelik ödenebilir. Uzun süreli ziyaretlerde konuk bilim insanının aylık yaşam giderlerine katkıda bulunmak üzere destek verilir. Destek miktarları BİDEB Değerlendirme ve Destekleme Kurulu tarafından belirlenir; uygun görülmesi durumunda sağlık sigortası giderleri de ödenebilir.

Daha fazla bilgi www.tubitak.gov.tr/bideb adresinden yer almaktadır.

5. TÜBİTAK MARMARA ARAŞTIRMA MERKEZİ HİZMETLERİ

5.1. PROJELER

Türk Sanayisinin uluslararası rekabet gücünü ve Türkiye'nin ulusal güvenliğini artırmaya yönelik olarak sözleşmeli ve stratejik araştırmalar yapan uygulamalı ve müşteri odaklı bir araştırma merkezi konumunu sürdüren Marmara Araştırma Merkezi, ulusal kalkınma hedeflerini göz önünde tutarak, ileri ve jenerik teknoloji alanlarında öncelikle Türk Sanayii'nin ihracata yönelik rekabet gücünü artırmaya yönelik araştırma yapmak, araştırma sorunlarını ortaya koymak, çözmek ve/veya çözümlenmesine yardımcı olmak ve bu çözümlerin uygulanmasını temine çalışmak amaçlarıyla çalışmalarını sürdürmektedir.

Bu anlayışla yürütülen projelerin kapsamı aşağıda verilmiştir:

- Yeni bilgiler üretilmesi, olayların bilimsel yorumlarının yapılması için bilimsel esaslara uygun olarak yapılan çalışmaları içeren ve gerçekleştirilmesi sıradan bir uygulama ile mümkün olmayıp kendine özgü bir yöntem geliştirilmesini gerektiren deney veya ölçüm içeren projeler,
- Temel ve/veya uygulamalı araştırmalardan elde edilmiş sonuçlardan faydalı araç, gereç, malzeme, hizmet veya ürün, yöntem, süreç, sistem ve üretim teknikleri oluşturulması, teknolojik problemlerin çözümlenmesi veya mevcut teknolojilerin daha da geliştirilmesine yönelik veya teknoloji transferi ve/veya adaptasyonunu içeren projeler,
- Paydaşlarının etkinliğini, verimliliğini ve uluslararası platformlarda rekabet gücünü artırmaya ve yönetimin geliştirilmesine yönelik en son bilimsel ve teknik gelişmeleri ilgililere aktarmaya yönelik eğitim projeleri,
- Bir teknolojik problemin çözümüne, kullanılacak teknolojik sistemlerin ya da yöntemin geliştirilmesine yönelik öneriler sunan veya araştırma ve geliştirme projelerine altyapı oluşturan yol gösterme çabalarını içeren danışmanlık projeleri.

5.2. ENDÜSTRİYEL ORTAKLIK PROGRAMI

Endüstriyel Ortaklık Programı (EOP) TÜBİTAK MAM'ın edindiği bilgi birikiminin, araştırma ve geliştirme bulgularının ve zengin altyapı olanaklarının Türk Sanayii ile paylaşımını yaygınlaştırmak için geliştirdiği hizmet programıdır. EOP, genel bir yaklaşımla daha açık, rekabetçi bir ekonomik yapıda, ihracat ağırlıklı, uygulamalı araştırma ve geliştirmeye önem veren, gelişmiş bir toplum yapısı hedefine odaklanmıştır. Bu yapılanmanın en önemli hedefi, var olan bilgi birikiminden yararlanarak Türk Sanayii'nin teknolojik gereksinimlerini araştırmak, bu gereksinimlerinin sağlanmasına yönelik proje önerileri oluşturarak Türk Sanayii ile birlikte uzun soluklu, katma değeri yüksek, Ar-Ge çalışmaları gerçekleştirmektir. MAM, EOP ile; Türk Sanayii'nin gereksinimlerini ve beklentilerini belirleyerek ileriye dönük çalışmalarını bu gereksinimler ve beklentiler doğrultusunda planlamayı hedeflemektedir.

Endüstriyel Ortaklık Programına firmalar ve dernekler 3 ayrı kategoride üye olabilmekte ve Proje ve Test, Analiz ve Tanımlama Çalışmalarında indirimlerden yararlanırken aşağıdaki hizmetlerden ücretsiz yararlanabilmektedir:

- *Sanal Haberleşme Ortamı:* Sadece EOP'a katılan kuruluşların erişebileceği sanal haberleşme ortamında araştırma özetleri, duyurular, özel etkinlikler, ortak arama duyuruları vb. ile son gelişmeler hakkında bilgi verilir. EOP kullanıcıları sanal haberleşme ortamı kurallarına uygun olarak bu imkandan yararlanacaklardır. Bu olanakla katılımcıların kendi arasında ve kurum ve katılımcılar arasında iletişim sağlanabilecektir (EOP üyeleri için tartışma grupları oluşturulması, ilgili kişilerle hemen irtibata geçmeleri için sistem geliştirilmesi vb.). Sözleşmenin bitmesi ile birlikte ilgili şirketlerin temsilcilerinin bu gruba katılımları sona erecektir.
- *Düzenli Bilgi Aktarımı:* Katılımcı Kuruluşlar, yurtiçi ve yurtdışında yıl boyunca gerçekleştirilen ilgili konferans, kongre, seminer ve fuarlar, AB 7.ÇP, uluslararası destekler, yapılan etkinlikler, eğitimler vb. ile ilgili bilgilendirileceklerdir.
- *E-bülten/bülten:* 3 aylık periyotlarda hazırlanacak e-bülten/bültende yapılan yayınlar, yeni gelişmeler, varsa Ar-Ge ile ilgili yasal değişiklikler vb. konulardaki gelişmeler hakkında bilgi verilmesi, sektörel bazı verilerin irdelenmesi, eğitim programları, yapılacak etkinlikler hakkında bilgilerin yer alması öngörülmektedir.
- *Proje Sonuçlarına Ulaşım:* Herhangi bir kurum/kuruluş tarafından talep edilmemiş, kendi öz kaynaklarımızla veya ulusal ve uluslararası destek programları çerçevesinde yapılan, veya koruma süresi dolduğu için kullanılmasında sakınca olmayan, enstitülerin belirleyeceği proje sonuçlarına ulaşılması sağlanacaktır.
- *Ücretsiz Danışmanlık:* Katılımcı Kuruluşlara, istenildiğinde MAM olanakları çerçevesinde ayda en fazla bir gün olmak üzere yılda 6 gün ücretsiz danışmanlık verilecektir. Danışmanlığın içeriği firmanın bir sorununu doğrudan çözmeye yönelik olmayacaktır. Projelere mali destek sağlamak amacı ile ilgili kurumlara başvuruların (TEYDEB, TTGV) birlikte yapılması (proje TÜBİTAK MAM ile yapılacaksa), Katılımcı Kuruluşun çalıştığı konularda sorunların çözümüne yönelik incelemelerle, önerilerde bulunma yada bilgi verme ve yönlendirmeyi kapsamaktadır. Ücretsiz danışmanlık MAM'da yapılabileceği gibi, Katılımcı

Kuruluş tesislerinde de yapılabilir. Kocaeli ili dışındaki isteklerde, yolluk ve konaklama bedeli Kuruluş tarafından ödenir.

- *Kütüphaneden Yerinde (MAM'da) Yararlanma:* TÜBİTAK MAM'ın üye olduğu kuruluşlardan (Science Direct vb.) yararlanılması sağlanacaktır.
- *Patent, TEYDEB Başvurularında Danışmanlık:* Katılımcı Kuruluşlara bu kapsamda yapılacak danışmanlık, başvuru formunun sağlanması, başvurunun yönlendirilmesi (nereye, nasıl) bedelsiz olarak gerçekleştirilecektir. Metin hazırlanması danışmanlık kapsamında değildir.
- *Proje ve Test, Analiz ve Tanımlama Çalışmalarında İndirim:* Tüm EOP Katılımcıları için MAM Endüstriyel Hizmet Kataloğu kapsamındaki tüm test ve analizlere, cihaz ve pilot tesislere öncelikli ulaşım olanağı ve katalog bedeli üzerinden katılımcı kategorisine göre değişen koşullarda indirim sağlanır.

TÜRKİYE TEKNOLOJİ GELİŞTİRME VAKFI (TTGV) DESTEKLERİ

A. AR-GE PROJE DESTEKLERİ

A.1. Teknoloji Geliştirme Projeleri Desteği

Desteğin Amacı: "Teknolojik Ürün" ve "Teknolojik Proses İnovasyonu" kavramları çerçevesinde, bilgi birikimi projeyi gerçekleştiren firmada kalmak üzere, ticari değeri olan ürünlerin elde edildiği teknoloji geliştirme düzeyindeki Ar-Ge faaliyetleri desteklenmektedir. Altyapı veya üretim yatırımına dayalı projeler TGP desteği kapsamı dışında kalmaktadır.

Hedef Kitle: Sanayi kuruluşları ve yazılım şirketleri

Destek Mekanizması:

Proje Süresi	En fazla 2 yıl
Destek Miktarı	En fazla 1 Milyon ABD doları
Destek Oranı	Proje bütçesinin en fazla %50'si
Geri Ödeme Süresi	1 yılı geri ödemesiz toplam 4 yıl - faizsiz
Hizmet Bedeli	Toplam proje bütçesinin en fazla %3'ü
Desteğin Kaynağı	DTM – TTGV

A.2. Ticarileştirme Projeleri Desteği

Desteğin Amacı: TTGV'nin Teknoloji Geliştirme Projeleri desteğinden yararlanarak prototip geliştirme aşamasını başarı ile tamamlamış firmaların faydalanabileceği Ticarileştirme Projeleri Desteği, bu projeler sonucunda oluşan çıktıların ölçek ekonomisine uygun şekilde ticarileştirilmesine yönelik projelere destek sağlamayı amaçlamaktadır.

Geri ödemeli desteğin çerçevesi ticarileşme sürecinin gereklerine uygun olarak genişletilmiş, tamamlanan Ar-Ge projesi sonrasında uluslararası pazarlarda rekabet gücüne kavuşmak amacıyla yapılması gerekli üretim ve satışa yönelik hazırlık çalışmaları destek kapsamına dahil edilmiştir.

Hedef Kitle: TTGV'nin Teknoloji Geliştirme Projeleri desteğinden yararlanarak prototip geliştirme aşamasını başarı ile tamamlamış sanayi kuruluşları ve yazılım şirketleri.

Destek Mekanizması:

Proje Süresi	En fazla 1 yıl
Destek Miktarı	En fazla 1 Milyon ABD doları
Destek Oranı	Proje bütçesinin en fazla %50'si
Geri Ödeme Süresi	1 yılı geri ödemesiz toplam 4 yıl - faizsiz
Hizmet Bedeli	Toplam proje bütçesinin en fazla %3'ü
Desteğin Kaynağı	TTGV

A.3. Ortak Teknoloji Geliştirme Projeleri Desteği

Desteğin Amacı: Sanayi kuruluşları ve yazılım şirketleri arasında beraber çalışma pratiği ve tecrübesinin "Araştırma ve Teknoloji Geliştirme" çalışmalarında teşvik edilmesi amacı ile tasarlanmıştır. Bu destekle, ortaklıktan doğan artı değeri çoğaltmak üzere kuruluşların uzmanlık alanlarındaki Ar-Ge birikimlerinin bütünü tamamlayacak tarzda bir araya getirilmesi ve daha kapsamlı Ar-Ge faaliyetlerinde bütünleşmenin ve kapasite gelişiminin sağlanması temel hedef olacaktır. Destek ile ortak faaliyet alanlarında rekabet öncesi veya rekabet içi işbirliği oluşturmak için bir araya gelen kuruluşların projeleri desteklenecektir.

Proje teklif edebilmek için en az 3 kuruluşun ortaklaşa Ar-Ge projesi yürütmek amacına sahip bir Ortak Girişim oluşturması gerekmektedir. Temel ve uygulamalı araştırma süreçlerini de kapsayabilecek projeler için sağlanacak desteğin tamamı geri ödemelidir. Ayrıca üniversite ve araştırma kurumlarından alınması planlanan hizmet alımlarını özendirilmeye yönelik teşvikler sağlanmış, projelerin nakit akış yönetimlerini kolaylaştırıcı destek şartları geliştirilmiştir.

Hedef Kitle: Sanayi kuruluşları ve yazılım şirketleri.

Destek Mekanizması:

Proje Süresi	En fazla 2 yıl
Destek Miktarı	En fazla 2,5 Milyon ABD doları
Destek Oranı	Proje bütçesinin en fazla %60'ı
Geri Ödeme Süresi	1 yılı geri ödemesiz toplam 4 yıl - faizsiz
Hizmet Bedeli	Toplam proje bütçesinin en fazla %2'si
Desteğin Kaynağı	TTGV

B.TEKNOLOJİK GİRİŞİMCİLİK DESTEKLERİ

B.1. Ön Kuluçka Destekleri

Desteğin Amacı : İleri teknoloji alanlarında yeni iş fikirlerinin oluşturulmasını kolaylaştırmak ve ortaya çıkacak iş planlarının kalitesini artırmak amacı ile geliştirilen Ön İnkübasyon Destekleri, teknoloji temelli iş fikri sahibi kişi ve kuruluşlara, fikirlerini olgunlaştırmaları amacıyla erken aşama destekleri sağlayacaktır.

Hedef Kitle : İleri teknoloji alanlarında iş fikri sahibi girişimciler veya bu girişimcilerin kurma aşamasında oldukları ya da kurdukları tüzel kişiliğe sahip ticari yapılar.

Destek Mekanizması : Ön Kuluçka Desteği, Başlangıç Sermayesi Destekleri kapsamında yatırım yapmaya aday olabilecek iş fikirleri'ne sahip girişimcilere; iş planı hazırlanması ve bu İş Planları'nın uygulanabilirliğinin sınanmasına yönelik olarak sağlanan destekleri kapsar. Destekten yararlanan girişimci kişi ve kuruluşlara muhasebesi tutularak ve hizmet bedelleri onaylatılarak sunulacak destek kapsamında sağlanan mali destek tutarı, mekan destekleri haricinde toplam 50.000 ABD Doları'nı aşamaz. Desteğin süresi, iş planı yazma aşamasında en çok 8 (sekiz) ay, İş Planı'nın sınanması aşamasında en çok 16 (onaltı) ay olmak üzere, toplam 2 (iki) yıldır.

B.2. Risk Paylaşımı Desteği

Desteğin Amacı : Risk Paylaşımı Projeleri Desteği'nin amacı teknoloji tabanlı büyüme potansiyeli olan firmalar yaratmak ve geliştirmektir.

Hedef Kitle : İleri teknoloji alanlarında küçük bütçeli ve yüksek riskli proje sahibi girişimciler veya bu girişimcilerin kurma aşamasında oldukları ya da kurdukları tüzel kişiliğe sahip ticari yapılar

Destek Mekanizması : İleri teknoloji alanlarında küçük bütçeli ve yüksek riskli projelere, proje harcamalarının azami %50'sine kadar olan kısmı için güvence alınmadan, 200.000 ABD Doları tutarına kadar, geri ödemeli mali destek sağlanması hedeflenmektedir. Azami destek süresi 2 (iki) yıldır.

B.3. Başlangıç Sermayesi Destekleri

Desteğin Amacı : Başlangıç Sermayesi Destekleri'nin amacı, yaratıcı, benzersiz ve ileri teknolojiye dayanan fikirlere ve vizyonu olan yetenekli girişimcilere yatırım yapmaktır.

Hedef Kitle : İleri teknoloji odaklı, anlamlı ve inandırıcı iş planlarına sahip girişimciler

Destek Mekanizması : Başlangıç Sermayesi Desteği, iş planlarının hayata geçirilmesi için verilen ve en fazla 400.000 ABD Doları tutarına kadar sağlanan sermaye desteğidir. Destekten faydalanmak isteyen fikir sahiplerinin hazırlayacakları iş planları değerlendirilirken, tüm yatırımlarda aranan yatırım uygunluk kriterleri şu şekildedir:

- Yetkin Yönetim Ekipleri: Teknolojileri ve pazarları konusunda derin alan bilgisi ile girişimcilik vizyonu ve tutkusu olan kişilerdir.
- Geniş Pazar Potansiyeli: Yüksek büyüme oranlı ve kayda değer boyuta sahip, dinamik pazarlara hitap eden ürünlerdir.
- Korunabilir Pozisyon: Tescilli ve/veya lider konumundaki teknolojilerdir.
- Çıkış Stratejisi: Yatırımımızın geri dönüşünü sağlayacak uygulanabilir stratejilerdir. Şirket birleşmesi veya başarılı bir halka sermaye arzı için belirgin bir yol belirlenmiş olmalıdır.
- Yatırımın Geri Dönüşü: 4-7 yıl içinde yatırım toplamının en az 10 katı kadar geri dönüş potansiyeli beklenmektedir.